

Handlingsplan 2021-2023

Foto ved Inge Trondsen for NHP-nettverket

Nasjonal handlingsplan for bygg- og anleggsavfall (NHP 5)

Forfattet av NHPs sekretariat v/Marit Lindstad med bistand fra arbeidsgruppen som har bestått av:

Rannveig Ravnanger Landet (BNL og NHP)

Caroline Khoury Nilsen (BNL)

Eirik Rudi Wærner (RIF)

Roar Hansen (NFFA)

Per Fredrik Kempf (EBA/BNL)

Solvår Reiten (Statens vegvesen)

Lars Petter Bingh (Statsbygg)

NHP4 2021 - 2023

ISBN 978-82-93777-03-8

NHP-nettverket C/O NFFA

post@nffa.no – www.byggemiljo.no

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse	2
Definisjoner lagt til grunn i planverket NHP 5	3
Innledning	4
Introduksjon	4
Historikk.....	5
Status ved inngangen til NHP 5	8
NHP-nettverkets strategi for ny periode	9
Visjon, misjon og verdier	9
Mål og tiltak innenfor hvert fokusområde i NHP 5	10
Hovedmål	10
Prosjektoversikt	12
Organisering av NHP-nettverket i perioden 2021-2023	16
Medlemmer av nettverket ved inngangen til NHP 5.....	16
Organisering	16
Finansiering	18
Vedlegg	19
Vedlegg 1: Bakgrunn og historikk	19
Vedlegg 2: Spørreundersøkelse.....	21

NHP4 2021-2023

ISBN 978-82-93777-03-8

NHP-nettverket C/O NFFA

post@nffa.no – www.byggmiljo.no

Definisjoner lagt til grunn i planverket NHP 5

NHP-nettverket forholder seg til omforente definisjoner av avfall i Forurensningsloven eller som anbefalt av Miljødirektoratet. Noen viktige definisjoner for NHPs virkeområde er tatt inn nedenfor.

1. **Definisjon av bygg- og anleggsavfall** (BA-avfall) i henhold til byggeteknisk forskrift, kap. 9 ytre miljø. §9-5 pkt. avfall: Med bygg- og anleggsavfall menes materialer og gjenstander fra bygging, rehabilitering, bygging av bygninger, konstruksjoner og anlegg. Avfall som består av gravemasser fra byggevirksomheter er ikke omfattet¹.
2. **Definisjon av og kriterier for prioriterte miljøfarlige stoffer**²
 - Lite nedbrytbare stoffer som hoper seg opp i levende organismer, og som
 - a) Har alvorlige langtidsvirkninger for helse, eller b. Er svært giftige i miljøet
 - Svært lite nedbrytbare stoffer som svært lett hoper seg opp i levende organismer (uten krav til kjente giftvirkninger)
 - Stoffer som gjenfinnes i næringskjeden i nivåer som gir tilsvarende grunn til bekymring som 1 og 2.
 - Andre stoffer, slik som hormonforstyrrende stoffer og tungmetaller, som gir tilsvarende grunn til bekymring som 1 og 2.
3. **Definisjon av gjenvinning:** Gjenvinning omfatter både materialgjenvinning og energigjenvinning ved forbrenning (se nedenfor).
4. **Definisjon av energiutnyttelse ved forbrenning:** Forbrenning med energiutnyttelse i forbrenningsanlegg kan regnes som gjenvinning dersom energiutnyttelsesgraden er over 60 % for eksisterende anlegg og over 65 % for nye anlegg³.
5. **Definisjon av materialgjenvinning:** Med gjenvinning menes ethvert tiltak der hovedresultatet er at avfall kommer til nytte ved å erstatte materialer som ellers ville blitt brukt, eller at avfall har blitt forberedt til dette⁴. Det bemerkes fra NHP-nettverket at definisjonen også omfatter knust betong og stein til nyttig oppfylling/veibygging etc. Forbrenning ved energiutnyttelse eller bruk av avfall til framstilling av energi er ikke materialgjenvinning.
6. **Definisjon av ombruk** er enhver operasjon hvor produkter eller komponenter som ikke er avfall, brukes om igjen til samme formål som de var laget for (dansk: «genbrug», svensk «återanvänding» jfr. avfallsdirektivet). Forberedelse til ombruk innebærer at kasserte produkter og materialer blir sjekket for skader og reparert dersom de ikke er i orden.
7. **Sirkulær økonomi:** En sirkulær økonomi er basert på ombruk, reparasjon, oppussing/forbedring og materialgjenvinning i et kretsløp hvor færrest mulig ressurser går tapt⁵. Definisjonen er omarbeidet.
8. **Lineær økonomi:** Modell er basert på at man utvinner ressurser, produserer, bruker og kvitter seg med dem via deponi/forbrenning⁶.
9. **Gjenbruk:** Nyttiggjøring av materialer og andre restprodukter ved både ombruk og gjenvinning. Ordet er utelatt fra denne planen fordi det er for upresist og et ord som lett kan misforstås⁷.

¹ <http://www.lovdata.no/cgi-wift/liles?doc=/sf/sf-20100326-0489.html#9-2>

² KLDs handlingsplan "Et miljø uten miljøgifter" fra 2015 s.8 <https://www.regjeringen.no/contentassets/0df9e168e67344d384a1ca8a32cd6792/t-1551.pdf>

³ EUs rammedirektiv for avfall - Directive 2008/98/EC

⁴ §27a i Forurensningsloven

⁵ <https://www.regjeringen.no/no/sub/eos-notatbasen/notatene/2015/des/sirkular-okonomi/id2470468/>

⁶ Kilde: <https://www.regjeringen.no/no/sub/eos-notatbasen/notatene/2015/des/sirkular-okonomi/id2470468/>

⁷ Notat Eirik Wærner 17.08.2017

Innledning

Introduksjon

Nasjonal handlingsplan for bygg- og anleggsavfall 2021-2023, forkortet NHP 5, fastsetter byggenæringens, anleggs- og gjenvinningsbransjens nasjonale mål og ambisjoner for avfallsreduksjon, riktig sortering, forsvarlig håndtering og materialgjenvinning av bygg- og anleggsavfall. Handlingsplanen identifiserer tiltak for å nå fastsatte mål og ambisjoner for de kommende 3 år. Byggavfall er næringsavfall fra riving, rehabilitering og nybygging av bygninger⁸. Anleggsavfall er avfall fra nybygging, rehabilitering og riving av anlegg⁹.

NHP-nettverket jobber med felles måloppnåelse i byggenæringen og avfallsbransjen, kompetanseheving samt fjerning av «flaskehals» for å oppnå nasjonale mål etc. Ledergruppen, sekretariatet og NHPs-nettverksforum har særskilt ansvar for å rapportere om komplementære prosesser, initiativ, aktiviteter m.v. som nettverket bør være kjent med, eventuelt vurdere å engasjere seg i og / eller melde NHPs eksistens til.

NHP 5 lanseres etter at Nasjonal handlingsplan for bygg og anleggsavfall henholdsvis for periodene 2001-2005 (forkortet til NHP1), 2007-2012 (NHP2), 2013-2016 (NHP3) og 2017-2020 (NHP4) er avsluttet. NHP 5 bygger på erfaringer med og evaluering av de tidligere planene og vurdering av endringer som er skjedd i aktuelle rammebetingelser. Handlingsplanen bygger også på tilbakemeldinger og innspill fra Nettverksforumets medlemmer og observatører, kartlagt i en spørreundersøkelse gjennomført og avsluttet ved inngangen til 2020.

NHP 5 har definerte hovedområder:

- Avfallsreduksjon
- Materialgjenvinning
- Forsvarlig håndtering av alt farlig avfall
- Hindre resirkulering av prioriterte miljøfarlige stoffer i overgangen til sirkulær økonomi

Det henvises til beskrivelse under «Mål og tiltak innenfor hvert fokusområde i NHP 5» side 10.

NHP-nettverket av samarbeidende organisasjoner og etater som står bak NHP, er i siste periode ledet av BNL. Ved utgangen av NHP4 har ledergruppen i tillegg bestått av representanter for NFFA, RIF, MEF og Avfall Norge. MEF og Avfall Norge har hatt delt gruppeledelse innenfor område materialgjenvinning i NHP4. NFFA har ivaretatt sekretariatfunksjonen for nettverket i NHP3 og NHP4.

Alle nettverkets medlemmer og representanter fra deres medlemsbedrifter deltok i en spørreundersøkelse avsluttet i januar 2020. Denne er lagt til grunn for NHP 5 som er utarbeidet av NHPs sekretariat sammen med en arbeidsgruppe bestående av Rannveig Ravnanger Landet (BNL og NHP), Caroline Khoury Nilsen (BNL), Eirik Rudi Wærner (RIF/Forum for miljøkartlegging og -sanering), Roar Hansen (NFFA), Per Fredrik Kempf (EBA/BNL), Solvår Reiten (Statens vegvesen), Lars Petter Bingh (Statsbygg) og Marit Lindstad (NFFA og NHP).

⁸ <https://www.ssb.no/natur-og-miljo/artikler-og-publikasjoner/bygg-og-anleggsavfall>

⁹ https://www.ssb.no/a/histstat/not/not_9899.pdf

NHP 5 - Handlingsplan 2021-2023

Blant annet følgende dokumenter og materialer ligger til grunn for denne planen, inkludert kilder hvor det henvises til NHP:

- Innspill fra Nettverksforumets medlemmer og observatører
- EUs rammedirektiv for avfall
- EUs handlingsplan for sirkulær økonomi
- FNs bærekraftsmål
- Årsrapporter, utredninger og notater fra NHP 1, NHP 2, NHP 3 og NHP 4
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (Avfallsforskriften) med endring i kapittel 14A om Betong og tegl fra riveprosjekter med ikrafttredelse 01.07.2020
- Stortingsmeldingen Avfall som ressurs- avfallspolitikk og sirkulær økonomi¹⁰

Historikk

Nedenfor følger oversikter over gjennomførte hovedaktiviteter og milepæler i NHP-nettverkets regi i ovennevnte samt kommende planverk. Det henvises til nærmere beskrivelse av de ulike planperiodene NHP 1, 2, 3 og 4 i vedlegg 1. Oversikten er ikke uttømmende for NHP-nettverkets aktiviteter.

¹⁰ [Meld. St. 45 \(2016–2017\) - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

NHP 5 - Handlingsplan 2021-2023

NHP 1 (2001- 2005)

2001: Lansering av NHP 1 15.02.2001.
Forslag om krav til avfalls- og miljøsaneringsplan.
Kurs om PCB i bygg hele landet.
2001-2005 : Aktiv påvirkning av myndigheter og kommuner for innføring av avfallsplaner.
2002: PCB-veilederen (BNL), etablering av Ruteretur, Miljøsaneringsveilederen, Foldere om farlig avfall i BA, Kildesorteringsveilederen.
2004: Frivillig for kommunene å innføre krav til avfallsplan (ensartet).
2005: Avfallskurs i hele landet (piloter).
Avfallskurs gratis tilgjengelig som foredrag.

NHP 2 (2007-2012)

2007: Lansering av NHP 2.
Veileder for prosjektering for ombruk og gjenvinning.
Revisjon av NS3420; Rivestandarden.
2007-2012: Aktiv påvirkning av myndigheter og kommuner i forbindelse med innføring av avfallsplaner.
RIF kurs i miljøkartlegging etablert.
2008: Obligatorisk krav til avfallsplan og miljøsaneringsplan i alle kommuner.
2009: Byggavfallskonferansen etablert.
2010: Krav til avfallsplan flyttes fra avfallsregelverk til plan- og bygningsregelverk.
2010: Folderserie om farlig avfall utviklet.
2012: Utviklet brosjyren Proffe råd om byggavfall.

NHP 3 (2013-2016)

2013: Lansering av NHP 3.
Distribuert over 100 000 eksemplarer av Proffe råd om byggavfall.
Workshops med forberedelse NHP 3.
Arrangement med lansering av NHP3 høsten 2013.
Spørreundersøkelse om farlig avfall
2013-2016 : Positiv pådriver overfor myndighetene.
2013-2016 : Deltagelse i program- og arrangementskomitéene for Byggavfallskonferansen.
2014: Utgitt faktanotatet prioriterte avfallstyper.
Arrangert workshops.
Kickoff arrangement ifbm. Bygg Reis Deg 17.10.
Gjennomført plukkanalyse og utgitt rapport.
2016: Revisjon av foredrag og informasjonsmateriell.
Seminar i samarbeid med Fylkesmannen i Hordaland.

2001
NHP utgis for første gang

2007
NHP2 utgis

2013
NHP3 utgis

NHP 5 - Handlingsplan 2021-2023

NHP 4 (2017-2020)

2017: Lansering av NHP 4.
2017-2020 : Deltagelse i program-/arrangementskomitéene BAK.
2017-2020 : Positiv pådriver overfor myndighetene.
2019: Film og informasjonsfolder om varmepumper utgitt, NHPs kursmateriell revidert, utgitt rapportene «Statistikk over BA-avfall», «Barrierer for ombruk» og «Utvalgte typer farlig avfall i næringsbygg og småhus».
2020 : Deltakelse i utredningsprosjekt krom VI, nytt kapitel 14A i avfallsforskriften, arbeidsgruppe for NHP5 nedsettes, overtakelse av eierskapet til Byggavfallskonferansen, modernisering og revitalisering av www.byggemiljo.no, utforming av plakater om farlig avfall og «Proffe råd om byggavfall» på polsk og engelsk, oversettelse av kursmateriell til engelsk.

Nye NHP 5 (2021-2023)

2021 : Lansering av NHP 5 15.02.2021.
Overgang til prosjektorganisasjon.
En samlende plattform og koordinerende rolle i definerte prosjekter.
Distribuere informasjonsmateriell på polsk og engelsk.
Webinar og jubileumsaktiviteter høsten 2021.
2021-2023: Positiv pådriver overfor myndighetene
2022-2023: Arrangere Byggavfallskonferansen.
2021-2023 : Deltagelse i program- og arrangementskomitéene for Byggavfallskonferansen.
Gjennomføre prosjektplan for perioden vedtatt av NHPs-nettverksforum.

Oversiktskart NHP 4 og 5

Status ved inngangen til NHP 5

Ifølge SSB er byggenæringen fortsatt den næringen som genererer mest avfall. Summen av bygg- og anleggsavfallet i Norge var 2,8 mill tonn i 2018 (= 1,82 byggavfall + 0,99 anleggsavfall). Det utgjorde 24 % av samlet avfallsmengde i Norge¹¹.

Byggavfallet består av følgende hoveddeler: Avfall fra riving 39,5 %, rehabilitering 24,8 % og nybygging 35,7 %.

Materialgjenninningsgraden av byggavfallet har variert over tid. Da NHP-arbeidet startet ved årtusenskiftet antok man at omkring 80 % av byggavfallet gikk på deponi. Deponigraden gikk kraftig ned etter at vi i samarbeid med myndighetene fikk på plass regelverket om avfallsplaner det første ti-året. I 2015 var man oppe i 62 % materialgjenvinning¹².

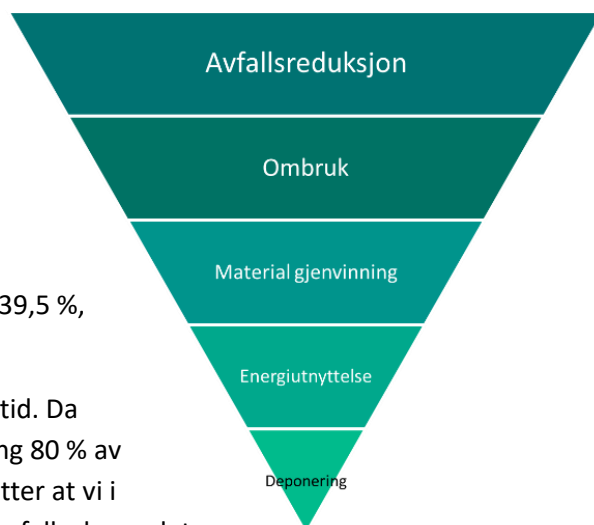
I 2018 var materialgjenninningsgraden 43 %, energigjenvinningen lå på 28 % og deponigraden på 28 %.

Det er flere forklaringer på at materialgjenninningsgraden har gått ned de siste årene. Den viktigste er at det på et tidspunkt oppsto usikkerhet om bruken av lettere forurensede masser av betong og tegl til nyttige formål. Spesielt var det funn av Krom VI som skapte problemer. Som en føre-var-strategi ble derfor mye av denne typen masser lagt på deponi og deponigraden økte forholdsvis mye. NHP-nettverket har hatt dialog med Miljødirektoratet om saken. I 2020 fikk vi nytt og klarere regelverk for anvendelsen av lettere forurensede betongmasser, og det forventes at materialgjenvinningen igjen vil øke. Det forventes imidlertid ikke at det vil være mulig å nå målet om 70 % materialgjenvinning av byggavfallet i 2020. Statistikken for 2020 vil foreligge først om to år.

Som nevnt over oppsto omkring en million tonn anleggsavfall i 2018. Naturlige gravemasser av jord og stein er ikke en del av dette. Statistikken for anleggsavfall er ikke komplett og NHP-nettverket jobber sammen med SSB for å få til forbedringer. Mer om dette og statistikk for bygg- og anleggsavfall kan leses i NHP-nettverkets rapport om avfallsmengder fra Mepex¹³.

Ved definering av mål for NHP 5-perioden har nettverket først og fremst tatt utgangspunkt i EUs rammeverk for avfall. Det er også identifisert nødvendige tiltak for bygg- og anleggsbransjen i Norge, basert på både statistikk fra SSB og bransjens erfaringer gjennom NHP-arbeidet. Avfallspyramiden er brukt som rettesnor i arbeidet.

Nasjonal strategi for sirkulær økonomi ferdigstilles første halvår 2021. Den forventes å få betydning for hvordan byggenæringen kan nå sine mål.

¹¹ <https://www.ssb.no/avfregno>

¹² <https://www.ssb.no/natur-og-miljo/artikler-og-publikasjoner/oppfyller-ikke-mal-om-50-prosent-materialgjenvinning>

¹³ <https://www.byggemiljo.no/rapport-hvor-mye-avfall-produserer-bygg-og-anleggsnaeringen/>

NHP 5 gjelder bygg- og anleggsavfall slik det er definert i TEK og i SSBs statistikk. Industriavfall inngår derfor ikke i planen. NHP 5 skal søke å oppnå avfallsminimering av bygg- og anleggsavfallet på en slik måte at man unngår suboptimalisering. Det vil blant annet si at reduksjon av avfall på byggeplass ikke skal føre til mer avfall i industrien som leverer byggevarene.

NHP-nettverkets strategi for ny periode

Visjon, misjon og verdier

NHP-nettverkets visjon er å være en arena for faktabasert kunnskap. Samhandling for bærekraftig forebygging og håndtering av bygg- og anleggsavfall er en viktig oppgave. Nettverket ønsker at slik kunnskap skal bidra til å tilrettelegge for at nasjonale og internasjonale mål for bærekraftig og sikker drift innenfor områdene nybygg, riving og rehabilitering nås.

I samsvar med nettverkets misjon ønsker man å bidra til at alt bygg- og anleggsavfall minimeres og håndteres praktisk, økonomisk og miljøforsvarlig på en kompetent og forskriftsmessig måte for derved å kunne bidra til den sirkulære økonomien. Fundamentet for arbeidet er nettverkets uttrykte verdier. NHP-nettverkets roller og funksjoner i bransjen og samfunnet kan oppsummeres som følger:

Samlende rolle

Skaffe oversikt og kartlegge organisasjoner, nettverk og myndighetenes initiativ innenfor bygg- og anleggsavfall på nasjonalt plan. Aktivt tilstrebe å inneha en koordinerende rolle, ta initiativ til dette i aktuelle prosjekter og derved være en samlende plattform for problemstillinger knyttet til bygg- og anleggsavfall. Kartleggingen skal sikre at NHP-nettverket prioriterer områder og prosjekter som andre ikke jobber med, unngår parallellprosesser og sørger for kunnskapsdeling og åpenhet.

Kunnskapsformidler

Nettverket har en spesielt viktig rolle som kunnskaps- og informasjonsformidler innenfor de ulike bransjene. Nettverket skal spre troverdig, kvalitetssikret og faktabasert informasjon, spesielt innenfor områdene avfallsreduksjon, materialgjenvinning, farlig avfall og miljøgifter, ressursutnyttelse, kildesortering, sirkulære modeller i byggenæringen samt regelverksavklaringer.

Prosjektetablerer

Ved behov kan NHP-nettverket etablere egne prosjektorganiserte tiltak (utredninger, analyser, arbeidsgrupper, fora for diskusjon og erfaringsutveksling m.v.) ledet av ressurspersoner utvalgt av NHP-nettverket. Disse skal være utledet av problemstillinger og behov identifisert og diskutert i Nettverksforumet.

Mål og tiltak innenfor hvert fokusområde i NHP 5

Hovedmål

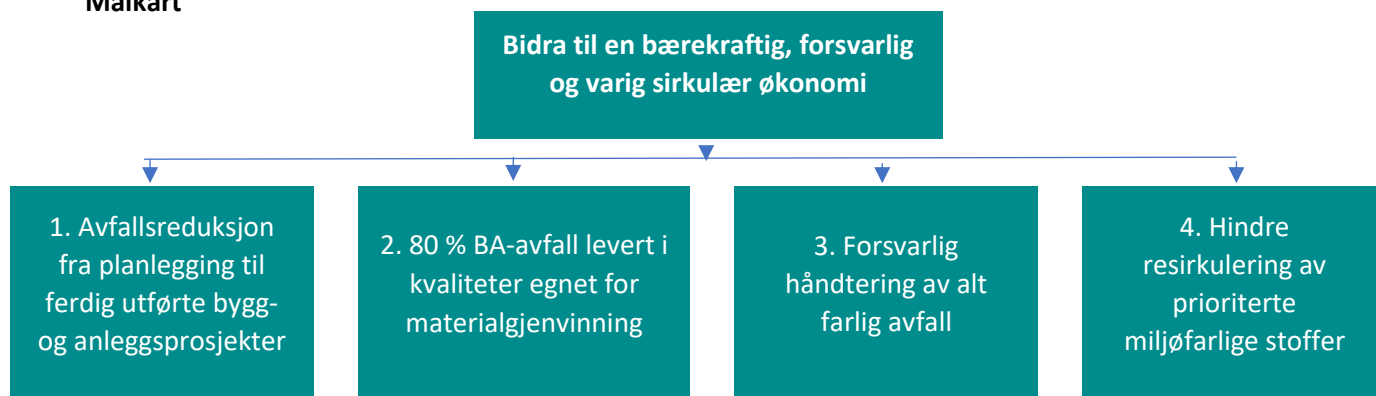
I samsvar med visjon og misjon, ønsker nettverket å bidra til en bærekraftig, forsvarlig og varig sirkulær økonomi, uten risiko for resirkulering av miljøgifter. NHP-nettverket har definert ulike delmål som vil bidra til å nå dette målet. Nettverkets rolle som kunnskapsformidler, prosjektetablerer og det å fremstå som en samlende aktør i angitte prosjekter anses som viktige virkemidler for å oppnå de ulike målene.

NHP 5 har definert følgende mål:

- **Avfallsreduksjon** fra planlegging til ferdig utførte bygge- og anleggsprosjekter (nybygging, rehabilitering og riving)
- 80 % BA-avfall levert i kvaliteter egnet for **materialgjenvinning** innen 2023
- Bedre sortering og forsvarlig håndtering av alt **farlig avfall**
- Hindre resirkulering av **prioriterte miljøfarlige stoffer** i overgangen til sirkulær økonomi

NHP-nettverket skal ellers overvåke initiativ til ombruk av materialer innen bygg- og anleggssektoren, og eventuelt vurdere å være en aktiv partner i disse.

Målkart

Risikofaktorer og mulige barrierer

Planleggingen av bygg- og anleggsprosjekter omfatter både byggherre, arkitekt og ingeniør. Byggherre har en sentral rolle i valg av løsning. Dersom byggherre ikke er tilstrekkelig involvert i planleggingsprosessen kan beslutningsgrunnlaget bli mangelfullt.

Det kan være vanskelig å få engasjert alle som planlegger et bygg- og/eller anleggsprosjekt. Fokuset på avfallsreduksjon i planleggingsfasen har hatt for lav prioritet.

Statistikken for bygg- og anleggsavfall er mangelfull og ikke av tilfredsstillende kvalitet.

En statistikk som ikke er tilstrekkelig og pålitelig gjør det vanskelig å måle effektene og resultatet av arbeidet som utføres i planperioden. Dette virkemidlet er et viktig beslutningsgrunnlag for valg og prioritering av tiltak.

SSBs statistikk rapporterer ikke mengder/varer/bygningsdeler som er ombrukt. Det mangler insentiver og indikatorer for ombruk på nasjonalt nivå.

For sterkt fokus på sirkulær økonomi kan gjøre at miljøfarlige stoffer blir en del av ombruket og resirkuleres. Det må derfor vektlegges at den sirkulære økonomien er bærekraftig, forsvarlig og pålitelig i et langsiktig perspektiv.

Prosjektoversikt for NHP 5

Som konsekvens av NHP-nettverkets rolle i planperioden vil nye prosjekter, prosjektdeltakelse og engasjement i initiativer tatt av andre aktører innenfor bygg- og anleggsområdet bli løpende vurdert.

Foreløpige prosjekter i NHP 5 kan være:

Ant	Prosjektnavn	Tiltak og aktiviteter	Tidspunkt	Ansvar	Finansiering	Mål
1	Avfallsforebygging og avfallsreduksjon fra avfallets "vugge til grav"	Definere et utvalg mindre prosjekter. Innsats koordineres med andre aktører. Fokus omfatter både byggherre, arkitekt og ingeniør. Satsingen er rettet mot avfallsforebygging/reduksjon.	2021->	Defineres	Prosjekt	1,3
2	Avfallstyper, fokuserte	<ul style="list-style-type: none"> •Trinn 1: Identifisere utfordrende avfallstyper innenfor bygg og anlegg samt vurdere tiltak for å sikre forsvarlig håndtering, materialgjenvinning og ev. avfallsreduksjon og ombruk •Aktuelle fraksjoner er bl.a.: Cu-impregnert trevirke, paller av trevirke, betong og tegl, gips, glass, mineralull og nedgravde kasserte kabler <p>Kommentar:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Komposittmaterialer tar stadig større plass i BA-næringen og byr på store problemer etter endt bruk •Cu-impregnert trevirke: Behov for å etablere et samarbeid med gjenvinningsindustrien om å sortere Cu-impregnert trevirke fra farlig-avfallsfraksjonen spesielt i nybyggprosjekter •Ombruk av paller, rapportering av dette - ombruk eller avfall? 	2021->	Defineres. Samarbeid med andre herunder gjenvinningsindustrien.	Prosjekt	1, 2, 3, 4

NHP 5 - Handlingsplan 2021-2023

Ant	Prosjektnavn	Tiltak og aktiviteter	Tidspunkt	Ansvar	Finansiering	Mål
		<ul style="list-style-type: none"> •Trinn 2: Definere hva som må etableres av løsninger for å utnytte fraksjonen maksimalt •Vurdere behov for oppdatering og/eller utvikling av veiledningsmateriell for hvordan fraksjonen skal sorteres, håndteres og behandles i hele verdikjeden for å sikre materialgjenvinning og ressursutnyttelse. 				
3	Plast	<ul style="list-style-type: none"> • Identifisere hvilke typer plast som er farlig avfall/EE avfall • Vurdere tiltak for å optimalisere bruken, unngå forurensing og øke materialgjenvinningen av plast på byggeplass • Vurdere fiberarmering, sprengledninger, plastisolasjon (EPS) m.v. • Avfallsminimering av emballasjeplast • Øke materialgjenvinning av emballasjeplast • Identifisere plastprodukter og plasttyper som ikke er emballasje •Avfallsminimering og materialgjenvinning av plastprodukter (ikke-emballasje) 	2022->	<ul style="list-style-type: none"> •Prosjekt sammen med bl.a. Handelens Miljøfond (og Plastretur - for tallmateriale på emballasje-plast) •Vurdere samarbeid med Avfallsfrie byggeplasser 		1,2,3,4
4	Bidra til gode, omforente innkjøpskrav som fremmer målene i NHP	Bistå DFØ med å forme gode innkjøpskrav om sirkulær økonomi innenfor NHPs virkeområde (eks. krav til innblanding av resirkulerte materialer, krav til avfallsminimering/forebygging etc.).	2022->	Defineres		1,4
5	Byggavfallskonferansen (BAK)	Sekretariatet Arrangementskomite* Programkomite*	2022 og 2023	Arrangements- og programkomite	BAK samt *egen-finansiering	1,2,3,4

NHP 5 - Handlingsplan 2021-2023

Ant	Prosjektnavn	Tiltak og aktiviteter	Tidspunkt	Ansvar	Finansiering	Mål
6	Fokus på byggematerialer	Vurdere byggematerialer der det er hensiktsmessig å blande inn resirkulert råvare ved ny produksjon (vurdere kvalitet på råvare, tekniske muligheter, økonomi, konkurranseforhold, implementering i EU-standarder mv). Arbeide for at dette tas inn i harmoniserte standarder i EU. Vurdere å utforme noe for anvendelse av DiBK inn mot EUs faste byggekomité som gir ev. mandat til standardisering.	2022	Defineres		1,2,4
7	Informasjonformidling	<ul style="list-style-type: none"> •Informasjonsformidling til byggenæringen og avfallsbransjen • Rapporter på Byggemiljø; utforme en samlerapport som oppsummerer funn fra tidligere prosjekter som fortsatt er relevante for bransjen •Oversettelser av informasjonsmateriell utført i 2020. Videreføres i 2021 (kvalitetssikring og videreutvikling) •Vurdere behov for revisjon av eksisterende samt behov for nytt veiledningsmateriell •Arrangere webinarer i forbindelse med egne prosjekter, utgivelser av rapporter, veiledere, statistikk etc. •NHP-nettverket skal ha budsjett for å kjøpe informasjonstjenester for derved å nå ut til byggenæringen og avfallsbransjen 	2021->	Ledergruppen	Vurderes	1,2,3,4
8	Jubileum 2021	Markere NHP-nettverkets 20 års jubileum	2021	Ledergruppen	Spleiselag	
9	Materiell for fagbrev i gjenvinningsfaget	Lansering av nytt kapittel 10 i samarbeid med andre bransjeorganisasjoner	2021	Nettverksforumet	Spleiselag	1,2,3,4

NHP 5 - Handlingsplan 2021-2023

Ant	Prosjektnavn	Tiltak og aktiviteter	Tidspunkt	Ansvar	Finansiering	Mål
10	Statistikk for bygg- og anleggsavfall	<ul style="list-style-type: none"> •Bidra til å utvikle statistikk for anleggsavfall •Forbedre nåværende statistikk for nybygg, riving og rehabilitering ved å digitalisere avfallsplanene/sluttrapportene og gjøre disse tilgjengelige direkte for SSB •Statistikk som synliggjør ombruk 	2021->	Nettverksforumet	SSB, DiBK og Miljødirektoratet	1,2,3

Organisering av NHP-nettverket i perioden 2021-2023

NHP-nettverket består av en leder, ledergruppe og et sekretariat. Sekretariatet er lagt til NFFA.

Medlemmer av nettverket ved inngangen til NHP 5

Ved inngangen til NHP 5 i 2021 er det 19 medlemmer av nettverket. Disse betraktes som NHPs beslutningsorgan (Nettverksforumet).

Det er foreslått at Nettverksforumet i neste periode skal møtes kvartalsvis. Samlingene skal ha spesielt fokus på rapportering fra etablerte prosjekter, presentere aktuelle saker og beslutninger om veien videre. Det er ønskelig at arrangementene skal gå på rundgang blant nettverksformets organisasjoner.

Prosjekter besluttes igangsatt i Nettverksforumet og følges opp av en valgt prosjektleder. Det gis også nødvendig mandat til prosjektledere av relevante prosjekter på samlingene.

Organisasjon	Forkortet	Rolle	Kommentar
Avfall Norge		Medlem	
Byggenæringens Landsforening	BNL	Medlem	
Elektroforeningen	EFO	Medlem	
Forum for miljøkartlegging og- sanering		Medlem	
Glass og Fasadeforeningen	GF	Medlem	
Grønn Byggallianse		Medlem	
Hovedorganisasjonen Virke	Virke	Medlem	
Maskinentreprenørenes Forbund	MEF	Medlem	
Norges bygg- og eiendomsforening	NBEF	Medlem	
Norsk forening for farlig avfall	NFFA	Medlem	
Norsk Industri		Medlem	
Statsbygg		Medlem	
Statens vegvesen	SVV	Medlem	
Rådgivende ingeniørers forening	RIF	Medlem	
Direktoratet for økonomi og forvaltning	DFØ	Observatør	
Direktoratet for byggkvalitet	DiBK	Observatør	
Miljødirektoratet		Observatør	
Statistisk sentralbyrå	SSB	Observatør	

Det er åpent for medlemskap fra flere relevante og aktuelle aktører som ønsker å delta i nettverket som medlemmer og/eller observatører.

Organisering rundt NHP 5

Det ble ved inngangen til 2020 gjennomført en spørreundersøkelse sendt til Nettverksforumets medlemmer og observatører som hadde som hensikt å kartlegge nettverkets fremtidige funksjon, organisering og fremgangsmåte, samt fremtidige fag- og målområder for NHP-nettverket (se vedlegg

2). På bakgrunn av den kvalitative undersøkelsen ble det besluttet å endre organiseringen rundt arbeidsgruppene fra NHP4 til NHP 5. NHP 5 etableres som en prosjektorganisasjon med tverrfaglige, dynamiske, tidsavgrensede arbeidsgrupper med bred kunnskap og erfaring. Prosjektleder må være en representant fra Nettverksforumet, mens øvrige gruppe-medlemmer kun trenger å være en del av NHP-nettverket. Det er viktig at prosjektleder setter realistiske og gjennomførbare mål.

Prosjektene skal finansieres som enkelt prosjekter dersom annet ikke er presisert i det årlige budsjettet godkjent av NHPs-nettverksforum. All innsats fra NHP-nettverkets medlemmer er egeninnsats.

Informasjonsformidling

Som en del av endringene fra NHP4 til NHP 5 er det ønske om økt prioritet rundt dette med informasjonsformidling. NHPs sekretariat bør ha tilgang på ressurs som skal bistå med kommunikasjon, informasjonsformidling i forbindelse med aktiviteter, prosjekter og annet. Denne ressursen bør være tilgjengelig på nettverkets samlinger samt følge opp prosjektene der det er behov for informasjonsformidling. Det skal budsjetteres med dette i finansieringsplanen.

Finansiering

NHP-nettverket følger i hovedsak regelverket for offentlige anskaffelser. Gjennomføring av prosjekter settes normalt ut på anbud til relevante leverandører. Innkjøp under terskelverdiene vurderes av ledergruppen. NHP-nettverket har utarbeidet egne retningslinjer for innkjøp¹⁴.

Følgende forutsetninger er lagt til grunn for finansiering av NHP 5 og tiltakene gitt i denne planen:

- Medlemmene betaler årlig kontingent og leverer egeninnsats i form av timer.
- Medlemsantallet opprettholdes eller styrkes i forhold til dagens nivå i 2021 – 2023.
- Ekstrabidrag i form av egenfinansiering fra nettverkets medlemmer ut over kontingent.
- Prosjektavhengig.
- Prosjektstøtte innvilget av eksterne aktører involvert i de ulike prosjektene ref. tabell over.
- Offentlig støtte (Kompetanse Norge, DiBK, SSB, Miljødirektoratet m.v. Innovasjon Norge mv.)
- Handelens Miljøfond eller andre private via søknad for prosjekt som omhandler plast¹⁵.

Driften av NHP-nettverket er basert på og finansieres gjennom en medlemsavgift som betales inn årlig. Observatørene betaler ikke medlemsavgift. Det søkes i tillegg støtte til prosjekter gjennom NHP-nettverkets observatører og medlemmer, slik det fremgår av ovenstående.

¹⁴ www.byggemiljo.no

¹⁵ <https://www.tk.no/100-millioner-fra-plastposefond-til-prosjekter/s/5-51-851487>

Vedlegg

Vedlegg 1: Bakgrunn og historikk

NHP-nettverket består av aktører innenfor bygg-, anleggs- og eiendomsbransjen, gjenvinningsindustrien og avfallsbransjen som har et sterkt engasjement for miljøvern, gjenvinning og ressursbehandling innenfor sektoren. Nettverket ble etablert for gjennomføring av første handlingsplan som ble lansert i 2001. Nettverket arbeider innenfor bygg- og anleggsavfall. NHP-nettverket har satt høye mål, i flere tilfeller strengere enn myndighetenes nasjonale mål for regulering, gjenvinning og forsvarlig håndtering av bygg- og anleggsavfall. Gjennom prosjekter og aktiviteter utført i forbindelse med de tidligere handlingsplanene har nettverket vært en viktig drivkraft i utviklingen innenfor bygg- og anleggsbransjen. Sentralt i NHP-nettverkets arbeid har vært kompetansebygging basert på egne undersøkelser og kvalitetsikret informasjon og fakta.

NHP1

Nasjonal handlingsplan for bygg- og anleggsavfall (NHP1) ble første gang lagt frem i 2001. Med den tok byggenæringen et historisk krafttak for miljøvern. For første gang fikk byggenæringen og avfallsbransjen en tilnærmet fullstendig oversikt over generert mengde byggavfall med de viktigste fraksjonene avfall og farlig avfall. Arbeidet har siden starten skjedd i samarbeid med SSB som har etablert og forbedret sin avfallsstatistikk på området. Avfallsmålene den gang var knyttet til utgangen av 2005 med 27 tiltak som skulle gjennomføres. Sentrale suksessfaktorer i NHP1 ble det store engasjementet fra bedriftene i hele verdikjeden, eksempelvis tiltaket for å få innført krav om avfallsplan i nasjonalt avfallsregelverk og tiltaket etablering av Ruteretur for innsamling av PCB-forurensede isolerglassruter. Gjennomførte tiltak resulterte i svært gode resultater for måloppnåelsen i NHP, for miljøet og for ressurseffektivitet i det norske samfunnet.

NHP2

En evaluering av hva næringen hadde oppnådd gjennom NHP1 dannet grunnlag for en oppfølgingsplan, NHP2. Også tiltakene i denne hadde et 5-års gjennomføringsperspektiv, og den ble lagt frem i 2007.

NHP2 ble besluttet avgrenset til å omhandle prioriterte fraksjoner avfall som genereres fra landbasert bygge-, rehabiliterings-, ombyggings- og rivevirksomhet.

NHP 5 - Handlingsplan 2021-2023

Satsningsområdet var avfall som oppstår på byggeplassene med hovedfokus på følgende fraksjoner:

- Seks prioriterte typer farlig avfall med bromerte flammehemmere, treimpregneringsmidler, fluorholdige gasser i isolasjon, klorparafiner, ftalater og PCB.

Øvrige fraksjoner definert i NHP2 var:

- Asfalt, betong og tegl, elektrisk og elektronisk avfall (EE- avfall), gips, glass, isolasjon, papp og plast, takbelegg, trevirke og brannavfall.

NHP-nettverket definerte 12 tiltak som skulle prioriteres for å nå målsetningen om sikker håndtering av byggavfall generelt, høyest mulig grad av gjenvinning av byggavfallet samt forsvarlig håndtering av farlig avfall og miljøfarlige stoffer og materialer spesielt.

NHP3

NHP 3 ble lansert i januar 2013. Workshops både i byggenæringen og diverse arbeidsmøter i nettverket dannet grunnlaget for en ny plan. Utarbeidelsen og aktivitetene ble forankret i NHP-nettverket og nedfelt i et dokument inneholdende 12 definerte hovedtiltak for å bidra til å nå nasjonale mål om fortsatt sikker håndtering og høyest mulig grad av gjenvinning av byggavfall generelt, og farlige stoffer/materialer spesielt.

Prioriterte aktiviteter i planperioden var blant annet direkte relatert til utfordringer rundt avfall som oppstår på byggeplassene med hovedfokus på fraksjoner med:

- Bromerte flammehemmere, forurenset betong og tegl, impregnert trevirke og vinduer / isolerglassvinduer forurenset med andre stoffer enn PCB.

NHP4

NHP4 ble lagt frem i 2017. Ambisjonen var å befeste posisjonen som pådriver i arbeidet med miljø-, ressurs- og klimavennlig håndtering av byggavfallet slik NHP-nettverket har arbeidet med sirkulær økonomi helt siden tusenårsskiftet. Handlingsplanen fokuserte fortsatt på økt gjenvinning av bygg- og anleggsavfall, avfallsminimering samt forsvarlig håndtering av farlig avfall.

De prioriterte avfallstypene i NHP4 innenfor område farlig avfall og miljøgifter var følgende:

- Asbest
- Fugematerialer
- Kuldeanlegg og varmepumper
- Oljefylte kabler, nedgravde
- Isolasjon med miljøfarlige stoffer

Det henvises til et notat utformet av gruppen farlig avfall og miljøgifter på www.byggemiljo.no.

Vedlegg 2: Spørreundersøkelse

Det ble ved inngangen til 2020 gjennomført en spørreundersøkelse sendt til Nettverksforumets medlemmer og observatører. Denne hadde til hensikt å kartlegge nettverkets fremtidige funksjon, organisering og fremgangsmåte, samt gi innspill til aktuelle fremtidige fag- og målområder for NHP-nettverket. Følgende gjennomgående behov ble identifisert:

Strategi

- Funksjon, visjon og misjon diskuteres og «redefineres» i arbeidet med innholdet i nytt aktuelt planverk.

Fokusområder og mål

- Økt fokus på å hindre avfall i å oppstå.
- Fokus på sirkulær økonomi.
- Signalisert usikkerhet rundt tema ombruk.
- Fortsette arbeidet innenfor farlig avfall og miljøgifter.
- Innkjøpsrollen i prosjekter bør vektlegges.
- Generelt spre kunnskap om og ha fokus på avfallsreduksjon, materialgjenvinning og ressursutnyttelse.
- Oppsummert er det gjennomgående uttrykt et spesielt behov for fokus på: Statistikk, farlig avfall, avfallsforebygging, sentrale enkeltfraksjoner (plast, betong, trevirke, gips, glass og mineralull).

Organisering:

- Behov for mer aktivt beslutningsorgan enn nettverket har i dag, spesielt hva gjelder å beslutte tiltak.
- Synliggjøre NHPs rolle som prosjektetablerer.
- Realistiske og gjennomførbare mål.
- Kvantvise samlinger.
- Prosjektbaserte, tidsavgrensede grupper.
- Sekretariatsfunksjon bør fortsette som før.
- NHP som nettverk bør være mer synlig.

Samarbeid

- Innta en samlende og koordinerende rolle i bransjen.
- Jobbe tettere mot myndighetene.

Finansiering:

- Aktiviteter basert kun på dugnadsinnsats fungerer dårlig.
- Medlemskontingent har i NHP3 og 4 vært kr. 12 000,-. Denne kan være noe forhøyet i NHP 5.
- Finansiering av prosjekter: Deltakende organisasjoner og myndigheter som bidragsytere.